

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 444

van **JAN LAEREMANS**

datum: 16 maart 2023

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Onderwijsinspectie - Lage aantal doorgelichte scholen

Recent werden cijfers publiek gemaakt over de lage frequentie van de (formele) doorlichtingen van de Vlaamse onderwijsinspectie in onze scholen. Bij 485 scholen in Vlaanderen kwam al minstens tien jaar geen onderwijsinspectie meer over de vloer. Bij 982 scholen is het al minstens acht jaar geleden. De genoemde cijfers betekenen dat de overheid bij een kwart van de 4000 scholen geen idee heeft wat er gebeurt of hoe het eraan toegaat. Dat zoveel scholen zo'n lange tijd geen formele doorlichting hebben gekregen is natuurlijk bijzonder risicovol en zelfs nefast voor onze onderwijskwaliteit. Want zolang de Vlaamse centrale toetsen niet zijn ingevoerd, is de Vlaamse onderwijsinspectie eigenlijk het enige instrument waarmee de Vlaamse overheid kan nagaan of op algemeen niveau in een school de eindtermen voldoende behartigd worden en of de werking van de school voldoet aan de kwaliteitsvereisten zoals opgesteld in het Referentiekader voor Onderwijskwaliteit (ROK). Daarnaast gaat het niet enkel over onderwijskwaliteit; de inspectie controleert bijvoorbeeld ook de woonbaarheid, veiligheid en hygiëne binnen een school.

De ambitie is nochtans om iedere school om de zes jaar te controleren, maar deze ambitie wordt momenteel verre van gehaald.

Er zijn factoren die de achterstand deden oplopen. Zo moet men rekenen dat de inspectie door corona eigenlijk twee jaar geen formele doorlichtingen heeft kunnen doen, enkel meer informele (online) begeleidende gesprekken. Maar het is ook een feit dat de onderwijsinspectie ook heel wat extra taken heeft gekregen, zowel binnen de controle van leerplichtonderwijs (bijvoorbeeld de financiële radar waarmee ze ook zien of de investeringen van een school de onderwijskwaliteit ten goede komen, de planlastcalculator en de planlastradar,...) als buiten het leerplichtonderwijs (bijvoorbeeld ontwerpen kwaliteitskader en controle van hbo5-verpleegkundeopleidingen). (hbo5: hoger beroepsonderwijs 5)

Het is ook effectief zo dat de inspectie eigenlijk onderbemand is voor die verschillende extra taken. Dat laatste wordt al een tijd door hen aangehaald. Telkens de onderwijsinspectie hier in de commissie Onderwijs haar jaarverslag komt voorstellen, vermeldt ze dat ook.

In de media stelde inspecteur-generaal Lieven Viaene de vraag hoe ze in die hoedanigheid de opdracht om elke school om de zes jaar door te lichten kunnen halen. De minister reageerde in de media al dat de inspectie momenteel aan een inhaalbeweging bezig is en "snel back on track zal zijn". Hij benadrukte dat de regering

de inspectie versterkt had en dat ze een half miljoen euro extra kreeg, goed voor een vijftal inspecteurs.

1. Wanneer verwacht de minister dat de onderwijsinspectie deze achterstand ingehaald zou moeten hebben en we dus een schema volgen waarbij iedere school minimaal om de zes jaar wordt doorgelicht? Met andere woorden, wat bedoelt de minister met "snel back on track zijn"? Wat is daar de concrete timing?
2. Ongeveer vijf extra inspecteurs is natuurlijk niet slecht, maar de vraag is natuurlijk of dat voldoende zal zijn, zeker als men voor ogen houdt dat:
 - a) zoals gezegd de onderwijsinspectie al heel wat extra taken heeft gekregen; de onderwijsinspectie met de invoering van enkele nieuwe decreten de volgende schooljaren ook nog extra taken zal krijgen, bijvoorbeeld het opvolgen van de resultaten van scholen op de Vlaamse centrale toetsen en extra controles op de kwaliteitszorg binnen scholen die hierop structureel onder de verwachting scores, controleren van de kwaliteit van het afstandsonderwijs dat decretaal verankerd zal zijn enzovoort.
 - b) het toepassen van de nieuwe werkwijze in het kader van onderwijsinspectie 2.0 waarbij de inspectie tussen de formele, echt controlerende doorlichtingen door ook veel meer ondersteunende bezoeken en gesprekken wil houden, ook meer mankracht zal vergen.
3. De website van de onderwijsinspectie toont dat er momenteel in totaal 168 inspecteurs werkzaam zijn bij de inspectie, waarvan 133 inspecteurs pur sang (dus geen overkoepelende of ondersteunende functie hebben, maar echt in het veld staan), en dit op een totaal van ongeveer 4030 onderwijsinstellingen met 1,2 miljoen leerlingen in het leerplichtonderwijs en nog tal van cursisten in het niet-leerplichtonderwijs wat ook door de onderwijsinspectie wordt gecontroleerd.

Ter vergelijking: in Nederland werken ongeveer 600 mensen bij de Inspectie van het Onderwijs en dit voor een totaal van ongeveer 8100 scholen met ongeveer 2,6 miljoen leerlingen. In Nederland heeft de regering ook nog eens beloofd om deze legislatuur 200 extra inspecteurs aan te werven. Daarnaast ligt de ambitie in Nederland hoger: daar is het doel dat de inspectie ten minste om de vier jaar elke school controleert. Ook staat men daar al veel verder met dat model van meer gedifferentieerd doorlichten.

Moet er in dat opzicht in Vlaanderen dan niet nog meer geïnvesteerd worden in de onderwijsinspectie om meer inspecteurs aan te werven, om beter de vinger aan de pols te houden inzake de onderwijskwaliteit in onze scholen en die externe kwaliteitszorg te kunnen garanderen?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 444 van 16 maart 2023

van **JAN LAEREMANS**

Zoals al aangegeven bij de VOU van 16 februari blijf ik zeker achter het doel staan om elke onderwijsinstelling één keer om de zes jaar door te lichten. Dit was in 2016-2017 ook één van de belangrijke uitgangspunten toen de filosofie en het concept van Inspectie 2.0 in regelgeving werden vertaald: na zes jaar is de volledige leerlingenpopulatie in het basis- en in het secundair onderwijs quasi vernieuwd, dus stemmen we daar de doorlichting op af.

In art. 36 van het kwaliteitsdecreet werd een evaluatie van deze zesjarige cyclus voorzien ("*Iedere instelling komt binnen een periode van zes jaar minimum een keer aan bod om te worden doorgelicht. De doorlichtingscyclus van zes jaar start op 1 september 2018. Met het oog op de organisatie van de doorlichtingen zal de verkorte doorlichtingscyclus in 2021 geëvalueerd worden. Het doel van de evaluatie is de haalbaarheid van de verkorte cyclus en het effect op de personeelsbezetting in relatie met de totaliteit van de opdrachten na te gaan. De gevolgen van de verkorte cyclus op de uitvoerbaarheid van de opdrachten door de inspecteurs zal deel uitmaken van deze evaluatie. Deze evaluatie wordt besproken in de bevoegde onderhandelingscomités voor de sector onderwijs bij de Vlaamse overheid.*")

Omwille van de coronapandemie werden alle reguliere doorlichtingen vanaf maart 2020 echter stopgezet en kon ook de geplande evaluatie niet plaatsvinden. Vanaf dit schooljaar is alles terug in een normale modus opgestart. Ik gaf dan ook de onderwijsinspectie de opdracht om dit onderzoek te laten uitvoeren in de loop van 2024. Op basis van de resultaten van dat onderzoek kunnen we bijsturen waar nodig.

Bovendien deed de onderwijsinspectie dit schooljaar verschillende try-outs in het kader van het gedifferentieerd doorlichten. Bedoeling is om vanaf 2023-2024 meer in te zetten op deze kortere doorlichtingscyclus met een specifieke focus. Zo kan er sneller ingespeeld worden op scholen met een zorgwekkend profiel of waar een heleboel knipperlichten afgaan (bv. op basis van de ondertussen ontwikkelde datawijzer).

Daarnaast is het de taak van de onderwijsinspectie om te focussen op haar kernopdracht, zijnde 'op een ontwikkelingsgerichte manier doorlichten'. Ik voorzie ook 1 mio euro ter versterking van de onderwijsinspectie – waarmee ze zeker en vast meer dan 5 VTE kunnen aanwerven. Ook via het decreet leersteun voorzie ik vanaf eind 2023 nog 2 extra VTE. De aanwervingsprocedure is ondertussen opgestart maar duurt enkele maanden. Concreet starten de meeste aanwervingen vaak in begin september bij start van een nieuw schooljaar – dit ook doordat er kandidaten vanuit het lerarenkorps, directie of pedagogische begeleiding zich aandienen.

Verder wil ik de impact van de extra opdrachten zoals aangehaald in de vraag bevestigen. Ook de (belangrijke) stimulerende rol van de onderwijsinspectie - door middel van de ondersteunende gesprekken en de ontwikkelingsgerichte dialoog tijdens de doorlichtingen – hebben impact op tijd en mankracht, maar zijn onmisbaar in de kwaliteitsontwikkeling van de onderwijsinstellingen.